

Uit het jubileumboek bij 40 jaar PALU, getiteld

**LAAT ONS SAMEN
DE ONAFHANKELIJKHEID VOLTOOIEN
VOOR WELVAART EN WELZIJN
VOOR EEN VRIJE SURINAAMSE NATIE**

HOOFDSTUK VIII

Echte staatkundige onafhankelijkheid is de vrucht van harde confrontatie tussen kolonisator en gekoloniseerde

De omstandigheden waaronder en de wijze waarop Suriname in 1975 zijn onafhankelijkheid verkreeg, hebben alle kiemen in zich gedragen voor de problemen welke sinds die "heugelijke" gebeurtenis tot de dag van vandaag tussen beide landen (hebben) bestaan. Een eerste belangrijke observatie in dit verband is de atypische aard, voornamelijk verbale pogingen, die in de loop van 40-50 jaar voorafgaande aan de onafhankelijkheid het wezen van onze "onafhankelijkheidsstrijd" hebben uitgemaakt.

Een waarachtige staatkundige onafhankelijkheid is de vrucht van een harde confrontatie tussen de gekoloniseerde en de kolonisator, ten aanzien van de verschillende inhoud van hun belangen, wensen en idealen met betrekking tot de inrichting van die betreffende samenleving en de associaties die in de internationale context ter behartiging van het eigen belang wenselijk c.q. noodzakelijk worden geacht.

De gekoloniseerde wil een samenleving, waarbij zijn belang het doorslaggevende belang zal zijn bij alles wat in de beoogde nieuwe samenleving ter hand zal worden genomen. De gekoloniseerde wenst de kolonie te dien einde te herinrichten en in de internationale context associaties aan te gaan, die aan dat doel effectieve ondersteuning kunnen geven.

Die associaties van de gedekoloniseerde samenleving kunnen negatieve gevolgen hebben voor die kolonisator (en bondgenoten waar die va afhankelijk is) en zijn voor hem onacceptabel en natuurlijk wenste de kolonisator geen enkele mate van herinrichting te accepteren, die hem van de eerste plaats in het besluitvormingsproces in de samenleving zou verdringen en daarmee zijn (o.a. economische) belang in enigerlei mate zou kunnen aantasten.

Deze confrontatie kan jaren duren, zoals in Vietnam, Algerije, in Indonesia, in India en in Mozambique het geval is geweest, om maar enkele van de vele voorbeelden te noemen. Deze confrontatie kan voor een deel over een betrekkelijk lange periode van militaire aard zijn, maar zal altijd vooral een ideologische grondslag hebben, waarmee gaandeweg, de inhoud van de toekomstige vrije samenleving wordt vormgegeven.

In de meeste koloniën in Azië en Afrika is de onafhankelijkheid na een decennialange, bloedige strijd verworven. De harde botsing tussen kolonisator en de gekoloniseerde heeft een sterke conditie gecreëerd voor wezenlijke ont-kolonisering van de geest van de gekoloniseerde. De maatschappelijke structuren, die in de strijd werden gecreëerd, waren o.a. steeds van dien aard, dat voor geruime tijd een zodanige afstand met de kolonisator zou kunnen worden bewaard, dat het besef van eigenwaarde en het geloof in het eigen vermogen om de eigen ontwikkeling ter hand te namen, stevig zouden kunnen worden geconsolideerd. Van een dergelijke situatie zijn er voorbeelden te over: Vietnam, Algerije, Kenia, Angola, Mozambique, maar eigenlijk veel eerder ook de Verenigde Staten (USA), enz. enz.

Ook wanneer de militaire component van het streven naar onafhankelijkheid (zoals in India onder invloed van de leer van Mahatma Gandhi voor geweldloze actie) minder uitgesproken was dan in Algerije bijvoorbeeld, dan was er altijd de verbale actie, die ideeën- en woordenstrijd, over een aanzienlijke periode. Deze verbale actie nam, gaandeweg de strijd toe tot een *nog* hoger intellectueel niveau, dan waarmee die was begonnen en was gericht op alle relevante facetten van de bestaande en de beoogde nieuwe onafhankelijke samenleving.

Het hoeft geen betoog, dat bij een dergelijk onafhankelijkheidsstreven, binnen de kolonie en in de geest van de gekoloniseerde aanzienlijke kwaliteiten worden gevormd om het lot in eigen hand te nemen. Aan het eind van dit proces is de kolonisator doorgaans zo grondig in zijn hemd gezet, dat de gekoloniseerde zeker kon weten, dat die van de kolonisator, ook als die met geschenken zou komen, niet veel te verwachten had voor de opbouw van de beoogde vrije samenleving.

Strikt genomen bestond dit besef bij ons volk niet bij de totstandkoming van de 'onafhankelijkheid'.

Als het onafhankelijkheidsstreven in Suriname in de twintigste eeuw, langs deze lijnen nader wordt bekeken, dan staat het vast dat wat hier in dat verband is gedaan niet de kracht heeft gehad of zelfs kon hebben om Nederland te dwingen tot enigerlei vorm van onvoorwaardelijke overdracht van de soevereiniteit van ons land aan het Surinaamse volk.

De meest ingrijpende wijzigingen voor de onafhankelijkheid in de staatkundige structuur van Suriname sinds Anton de Kom, betreffen het Algemeen Kiesrecht in 1948 en het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden in 1954. Geen van de twee was echter voortgekomen uit een drukstelling van Suriname, welke Nederland niet kon weerstaan, maar deze staatkundige wijzigingen waren een initiatief en een gift van Nederland, voortgekomen uit eigen (verborgen) bedoelingen met betrekking tot de toekomst van het land. Dit was bij de onafhankelijkheid ook absoluut niet anders.

Waar had die Surinaamse drukstelling trouwens vandaan moeten komen? De politieke partijen, die onder curatele van de kolonisator na de Tweede Wereldoorlog waren opgericht en sinds toen in wisselende samenwerkingsverbanden het landsbestuur uitmaakten, hadden in tien tot vijftien jaar na hun oprichting nog een grote populariteit verworven binnen de etnische groepen, waaruit ze voortgekomen waren.

Dit door de snelle primaire emancipatie van die groepen binnen de samenleving, waarbij de mensen onder meer in grote horden werden gehaald van de achtererven in Paramaribo en de diepste 'boiti's' in de districten, waar ze tot dan gedoemd waren hun leven te leiden, om onder meer (zij het in het begin nog wat lagere) functies in het overheidsapparaat te vervullen.

Aan het einde van de jaren zestig en begin van de jaren zeventig hadden ze echter een goed deel van hun eerdere populariteit verloren, vanwege de indruk die bij een toenemend deel van de bevolking had postgevat, dat ze met hun Oude Politiek (van aanvaarde koloniale onderschikking) niet de wil of de competentie bezaten om fundamentele verbetering in de leefomstandigheden in de kolonie te bewerkstelligen. Ze waren steeds meer een deel van het probleem eerder dan de oplossing van het probleem gebleken.

Het waren de jonge mannen en vrouwen van de opkomende Nieuwe Politiek, die voor wat betreft de gewenste verbetering in de leefomstandigheden in het land, steeds meer het vertrouwen van de bevolking wonnen. Deze Nieuwe Politiek, die duidelijk van een ander kaliber was, was helaas nog onvoldoende tot wasdom gekomen.

De betoonde strijdvaardigheid van die Nieuwe Politiek en haar inzicht in wat in de gekoloniseerde wereld gaande was, waren inspirerend en veelbelovend. Ze leken de garantie te bieden, om binnen betrekkelijk korte termijn, in de kennelijk onvermijdelijke klassieke confrontatie met de kolonisator, de condities te zullen weten af te dwingen voor verheffing van het volk uit de stagnerende koloniale achterlijkheid.

Dit, hetzij goedschiks (waar mogelijk) of desnoods kwaadschiks (waar het nodig zou blijken), zou ongetwijfeld uiteindelijk in eenzelfde bevrijdende botsing met de kolonisator uitmonden, als die welke in andere koloniën ten slotte een waarachtige/daadwerkelijke staatkundige onafhankelijkheid heeft opgeleverd. *Maar Nederland liet het met zijn snelle aanbod van de onafhankelijkheid dus niet zover komen.*

De Surinaamse onafhankelijkheid was inderdaad dus geen resultaat van Surinaamse *dwang*, maar van Nederlandse *berekening*. Dit blijkt al bij een oppervlakkige beschouwing van de wijze waarop die onafhankelijkheid werd gerealiseerd. Dit blijkt zowel uit de Nederlandse regie van inhoud en vorm bij de coalitie in Suriname, als op de manier waarop de oppositie onder aanvoering van de VHP werd genegeerd en vernederd.

In elk proces dat zou zijn voortgekomen uit een dwingende actie van de Surinaamse coalitie tegen de wil van Nederland, zouden de angst en de massale wanhoopacties van de oppositie, voor Nederland reden geweest zijn om aan te dringen op een zekere matiging, op beteugeling van de snelheid waarmee het proces werd uitgevoerd, om zodoende met de oppositie tot een zeker mate van overeenstemming te geraken.

Daar was hier echter geen sprake van. Hoe groter en frequenter de gestichte branden in Paramaribo werden, met speciale nadruk in dit verband op die van de Watermolenstraat, des te meer werd door de Nederlandse regeringsdelegatie in Hotel Torarica, bij de coalitie onder leiding van Henck Arron erop aangedrongen, om vooral door te zetten: de datum van 25 november 1975 voor de onafhankelijkheid mocht in geen geval worden gewijzigd.

Wat kan voor deze stellingname een beter verklaring zijn dan het feit waar eerder in het onderhavige boekwerk al melding van is gemaakt, n.l. de beslissing van de Nederlandse coalitie onder Joop den Uyl, die tot 1976 aan het bewind zou zijn in Nederland, dat Suriname vóór die tijd onafhankelijk moest worden.

Ongetwijfeld zullen de harde bewijzen voor waarom Nederland de onafhankelijkheid zo plotseling wenste te verlenen, te vinden zijn in de Nederlandse regeringsarchieven uit die tijd. Toch had er geen enkele zekerheid kunnen bestaan, dat de Nederlandse bedoelingen en de Surinaamse verwachtingen ten aanzien van de onafhankelijkheid wel dezelfde waren.

Uit alles wat er in dit verband in de afgelopen 42 jaren is gebeurd lijkt aan één conclusie niet te ontkomen en dat is wat in deze beschouwing al eerder is gezegd, dat de Nederlandse intenties met betrekking tot de aan Suriname verleende onafhankelijkheid, zeer kennelijk niet dezelfde waren als de Surinaamse verwachtingen daaromtrent, met alle gevolgen van dien.

Het is eigenlijk beschamend hoe naïef Suriname bij deze kwestie is geweest. Nog luttele jaren daarvoor kostte het Nederland de grootste moeite om aan Indonesia te geven wat die al in harde politieke en militaire actie onbetwistbaar had afgedwongen, t.w. het recht om zonder Nederlands dictaat zijn eigen toekomst in handen te nemen!

In Suriname was nooit een wezenlijke actie ter verkrijging van zulk een recht geweest. En toch werd hier gedacht, dat Nederland ons bij de onafhankelijkheid dat recht zomaar cadeau zou geven. Gerespecteerde knappe Surinaamse mensen hebben zich allerlei verhalen laten vertellen en hebben die als zoete koek geslikt. Bijvoorbeeld dat het na de onafhankelijkheid mogelijk zou zijn om met Nf.3,6 miljard (zoals in de preambule van het ontwikkelingsverdrag is vastgelegd) de economieën van Suriname en Nederland op gelijke hoogte te brengen of gelijk te schakelen⁹, wat het laatste ook zou mogen betekenen.

Eigenlijk is het Suriname vergaan zoals de mensen die nooit een lot hebben gekocht maar toch geloven, dat ze de hoofdprijs van enkele miljoenen dollars hebben gewonnen, wanneer hen dat via een louche bron op het internet wordt verteld. Ze trappen vervolgens dan met beide benen erin om hun bankgegevens inclusief 'passwords', aan de informant te verstrekken om de prijs op hun rekening over te maken.

Het is dus waar dat een onbetwistbaar, helder beeld van de Nederlandse intenties met betrekking tot de onafhankelijkheid van Suriname waarschijnlijk pas zal worden verkregen wanneer een serieus onderzoek van de Nederlandse regeringsarchieven uit die tijd niet langer als nodeloos tijdverlies zal worden beschouwd, maar als een absolute noodzaak, om een goed inzicht te krijgen in ons verleden en daarmee ook in onze toekomst met Nederland. Maar nu staat toch al als een paal boven water, dat het nimmer de bedoeling van Nederland is geweest om Suriname enige vorm van daadwerkelijk zelfbeschikkingsrecht te verlenen.

Hadden we onder de condities waaronder de onafhankelijkheid werd gegeven, eigenlijk iets anders van Nederland mogen verwachten? Aan de enen kant hadden wij dus zelf niets of nauwelijks gedaan om die onafhankelijkheid te verkrijgen, maar aan de kant van Nederland was er misschien nog minder reden om toen zijn positie van kolonisator, zomaar, nodeloos te grabbel te gooien, met de beëindiging van zijn koloniale overheersing van Suriname.

Nederland was het verlies van Indonesia mentaal (en misschien ook economisch) nog lang niet te boven gekomen. En zeker is het, dat het gat dat in het Nederlandse zelfvertrouwen met het verlies van Indonesia was geslagen, het verlies van politiek en economisch aanzien, niet of niet geheel zou kunnen worden opgevuld door Suriname.

Het was echter even zeker, dat het verlies van dominant zeggenschap in Suriname elk eventueel restant van politiek aanzien van Nederland in de wereld volkomen zou uitwissen. Zoals eerder in dit boekwerk al is aangegeven¹⁰ was Nederland met het verlies van Indonesia tot een klein Europees land teruggebracht, dat zich economisch alleen nog op een zeker niveau zou kunnen handhaven, door onder leiding van de grotere landen in Europa in de nieuw Europese Unie op te gaan.

De Nederlandse Antillen hadden niets waarmede iets van het prestigeverlies ongedaan zou kunnen worden gemaakt. Maar Suriname, met zijn steeds zichtbaarder worden economische potenties en gelegen op het continent van Zuid-Amerika, zeker wel. Zo niet voor directe exploitatie door Nederland zelf, dan zeker als 'chip' in onderhandelingen met de echte grootmachten, voor wat door Nederland in Suriname kon worden weggegeven ten behoeve van gunsten aan Nederland in een ander deel van de wereld, dan wel binnen een ander zakelijk of politiek verband. Suriname *moest* dus onderhorig blijven aan Nederland

Er is een naïeve stellingname, die bij tij en ontij steeds weer vanuit bepaalde kringen in de samenleving wordt opgeworpen. Dat is dat Nederland toch geen enkel belang meer heeft in Suriname; "Wat hebben ze nog in Suriname te zoeken?". "Suriname is het steentje in de schoen van Nederland". "Wat heeft Suriname aan Nederland te bieden?"

Hoewel het antwoord op die vraag zeker niet moeilijk te vinden is, kan waarschijnlijk hier worden volstaan met de opmerking, dat het dan een geluk is dat Nederland niets meer in Suriname te zoeken heeft; want hoeveel vernietigender zouden zijn acties tegen ons nog kunnen zijn dan die er in de afgelopen decennia zijn geweest en hoeveel meer geld dan het nu al heeft besteed zou het nog willen inzetten om zijn koloniale dominantie over ons land te bestendigen. Het is niet "Suriname is het steentje in de schoen van Nederland" maar Nederland is het blok aan het been van Suriname...!"

Geloof maar dat Suriname een hoge waarde als koloniaal bezit voor Nederland heeft. De dochter van Joop den Uyl van Nederland heeft ooit verteld dat haar vader weleens tranen geplengd heeft, omdat het met het Suriname waar hij (met zijn team) onafhankelijkheid aan had verleend, zo slecht gegaan is. Wat waarschijnlijker is, is dat de "Tranen van Den Uyl" geplengd zijn omdat hij zich realiseerde, dat de schijnonafhankelijkheid die hij gegeven had om zijn koloniale dominantie van Suriname maskeren, faliekant uit de hand gelopen was en dat hij dat fiasco nooit meer goed zou kunnen maken.

Er is een bekende Engelse uitdrukking 'you get what you pay for'. Voor wat betreft de onafhankelijkheid zou een vergelijkbare uitdrukking kunnen zijn "je krijgt de onafhankelijkheid waarvoor je strijd geleverd hebt". En dat is inderdaad precies wat wij in 1975 hebben gehad.

Daarmede was de kiem gelegd voor de frustrerende relatie met Nederland vanaf de eerste dag van de onafhankelijkheid tot heden. Een omstandigheid, die zowel de vicepresident Henck Arron als de president Ronald Venetiaan (beiden toppers van de NPS) in uiterste verwarring en onbegrip meermalen de uitspraak heeft doen uiten “Nederland heeft de ontwikkeling van Suriname altijd tegengewerkt en gefrustreerd”. Dit is 100% correct! Alleen zij wisten niet in welke context deze Nederlandse onhebbelijkheid moest worden geplaatst.

Maar was eigenlijk iets anders van Nederland te verwachten, als alles wat Suriname in zijn naïviteit als nieuwe zelfstandige staat probeerde te doen, zo lijnrecht inging tegen wat Nederland voor zijn gemoderniseerde kolonie beoogde? Alles wat in de afgelopen 42 jaar in de Surinaamse politiek aan de orde is geweest, droeg het diepe brandmerk van de tegengestelde intenties, welke beide landen met betrekking tot de onafhankelijkheid van Suriname hebben gehad.

Het belangrijkste kenmerk van de Nederlandse politiek met betrekking tot Suriname sinds de onafhankelijkheid, is zijn kennelijke streven om hier een marionettenregering in het zadel te helpen, die de wil van Nederland en niets dan de wil van Nederland zal uitvoeren. Een marionettenregering, die gewillig zal zijn om de Nederlandse koloniale overheersing van Suriname, onder de dekmantel van een bedrieglijke schijn van onafhankelijkheid, te herstellen dan wel te laten voortduren.

Als Arron zulk een marionet had willen zijn, zou hij waarschijnlijk tot zijn dood de president of vicepresident van ons land hebben mogen blijven. Als Bouterse zulk een marionet had willen zijn, was hem waarschijnlijk in de afgelopen jaren door Nederland geen strobreed in de weg gelegd. Het staat vast dat al de instanties en politieke partijen, die zich nu beijveren om met de steun van Nederland, zittende regeringen te vervangen, die *geen* marionet willen zijn, hetzelfde lot zullen ontmoeten als *zij* eenmaal de regering vormen, tenzij zij – als marionet- het belang van Nederland boven het Surinaamse volksbelang zullen willen stellen.

Alle bemoeienis van Nederland sinds de onafhankelijkheid kan in dit licht worden verklaard. Van de aanmoediging en facilitering van de staatsgreep tegen de Regering Arron tot aan de binnenlandse oorlog en het 8 december strafproces. Door de succesvolle opiniemanipulatie van de kant van Nederland hebben deze acties een diepe verdeeldheid in de jongen ‘onafhankelijke’ natie gebracht, eerder dan de eenheid die onder normale omstandigheden aan het eind van een succesvolle strijd voor onafhankelijkheid zou mogen worden verwacht.